

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder R. Haverkamp	Begrotingsprogramma 4 Bedrijfsvoering en dienstverlening	
b en w-vergadering 18 april 2017	agendapunt 11	bijlage(n) ter inzage 2
rol raad Ter besluitvorming	soort document Beleidsnota	
informatieavond 16 mei 2017	agendapunt	
raadsvergadering 30 mei 2017	agendapunt	
onderwerp Beleidsnotitie Samenwerkingsverbanden.		

INHOUD VOORSTEL

Voorgesteld wordt:

- de Beleidsnotitie Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden vast te stellen;
- de Nota Verbonden partijen 2006 in te trekken.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

In september 2015 heeft uw raad met de vaststelling van de Startnotitie Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden, opdracht gegeven om aan de hand van de in deze notitie vastgestelde kaders en uitgangpunten, een beleidsnotitie op te stellen.

Deze beleidsnotitie ligt thans ter vaststelling aan u voor.

2 Wat is de aanleiding?

Naar aanleiding van het rekenkamercommissierapport Verbonden Partijen (2013) stelde het college in een brief van 16 mei 2013 voor om samen met de raad, of een afvaardiging daarvan, gezamenlijk nadere afspraken te maken over de toekomstige omgang met verbonden partijen. Uit dit voorstel is eind 2013 de raadswerkgroep Verbonden Partijen ontstaan. In samenwerking met de raadswerkgroep Bestuursstijl is dit overleg in februari 2015 weer opgepakt. Uit dit gemeenschappelijk overleg is de startnotitie 'Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden' ontstaan.

Vanuit deze startnotitie is vervolgens de Beleidsnotitie Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden ontstaan. Deze beleidsnotitie geeft richting aan op welke wijze de raad zijn kaderstelling en controle op samenwerkingsverbanden inhoud kan geven en daarmee de betrokkenheid kan verbeteren bij zowel het oprichten van samenwerkingsverbanden, de invoering ervan, de uitvoering en eventuele beëindiging van deelname.

Als volksvertegenwoordigend orgaan wordt met deze beleidsnotitie uw controlerende en toezichthoudende rol nader vorm en inhoud gegeven.

Het gaat hierbij om zowel bestuursrechtelijke als privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden waarbij sprake is van een financieel en/of een bestuurlijk belang.

Bij de vaststelling van de Financiële verordening 2011 gemeente Rheden hebt u besloten dat er geen separate Nota Verbonden partijen periodiek wordt vastgesteld.

Echter de Nota Verbonden Partijen 2006 dient formeel nog door uw raad te worden ingetrokken. Met dit voorstel wordt hieraan uitvoering gegeven.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Beleidsakkoord 2014-2018 'Samen in Rheden' vraagstuk 3.3: Hoe gaan wij om met intergemeentelijke samenwerking?

De adviezen uit de volgende rapporten:

- Rapport Rekenkamercommissie Verbonden Partijen in de gemeente Rheden (27 mei 2013). Alle adviezen uit dit rapport worden meegenomen in de beleidsnotitie 'Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden'.
- Handreiking voor toepassing van de Wet Gemeenschappelijke regelingen VNG (26 augustus 2014).
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).
- Gemeentewet.
- Startnotitie Samenwerkingsverbanden gemeente Rheden.

4 Wat willen wij bereiken?

Deze beleidsnotitie heeft als doel:

- 1 bieden van een afwegingskader voor het aangaan, beëindigen of wijzigingen van nieuwe en/of bestaande samenwerkingsverbanden;
  - 2 bieden van governance en procesafspraken waarmee de raad invulling kan geven aan zijn kaderstellende en controlerende taak;
  - 3 stellen van regels voor periodieke evaluatie van bestaande samenwerkingsverbanden.
- Langs deze weg wordt de betrokkenheid van deze raad verder verbeterd en daarmee de borging van de democratische legitimiteit van de besluitvorming.

5 Wat gaan wij ervoor doen?Samenvattend

met de vaststelling van deze beleidsnotitie worden de volgende aanpassingen van het huidige kader en werkwijze voorgesteld:

- de raad zal nog meer aan de voorkant worden meegenomen met een voornemen tot samenwerking, niet alleen op het formele moment zal de raad om een zienswijze worden gevraagd, maar ook in de fase hieraan voorafgaand zal zij worden geconsulteerd of zij het college -aanvullende- kaders wil meegeven;
- jaarlijks zullen in de raadsvergadering van januari uitgebreid de samenwerkingsverbanden worden besproken;
- elke raadsperiode vindt er een diepgaande brede evaluatie plaats van de samenwerkingsverbanden;
- verslagen en agenda's zullen ter informatie aan de raad worden aangeboden, voor zover deze openbaar zijn. Dit zal in eerste instantie de publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden betreffen;
- voor zover beschikbaar, en de bestaande regeling hierin voorziet, zullen ook de begrotingen, jaarverslagen van niet publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden voor een zienswijze aan de raad worden voorgelegd.

Afwegingskader (zie tevens stappenplan in bijlage 1)

Hierbij gaat het om het voornemen van het college om op een bepaald taakveld samen te werken. Doel van samenwerking moet zijn: verbetering van de kwaliteit en van de dienstverlening aan de inwoner tegen zo laag mogelijke kosten.

Bij het afwegingskader komt aan de orde:

- *Waarom wil de gemeente Rheden samenwerken?*
Het college legt aan de raad voor welke overwegingen van belang zijn bij het voornemen tot samenwerking. De rol van de raad is dat hij zich uitspreekt over de wens en noodzaak tot samenwerking.
- *Op welk taakveld willen wij samenwerken?*
De rol van de raad beperkt zich niet alleen tot een zienswijze op de begroting, maar geeft de raad ook ruimte om zich uit te spreken op de wijze waarop het college uitvoering wil geven aan de samenwerking.
- *Met wie willen wij samenwerken?*
Het is gewenst dat de raad op de hoogte is van de afwegingen van het college en de positie van Rheden in het samenwerkingsverband. De rol van de raad is dat hij zich uitspreekt over de voorgestelde partnerkeuze.

- *Op welke wijze willen wij samenwerken?*

Het college legt aan de raad voor:

- welke rechtsvorm het samenwerkingsverband krijgt;
- hoe de aansturing en controle is geregeld;
- de financiële bijdrage;
- welke mogelijkheden er zijn om invloed uit te oefenen vanuit de gemeenten;
- welke voorwaarden er aan zijn verbonden voor beëindiging van de samenwerking.

De rol van de raad is dat hij zich uitspreekt over de antwoorden die het college voorlegt in het voorstel tot samenwerking.

Governance

Governance bij samenwerking gaat over de mogelijkheden die er zijn om te sturen, beheersen, toezicht te houden en te verantwoorden.

Bij *sturing* door de raad ligt er -naast de wettelijke bevoegdheden- de mogelijkheid om vooraf aan het college kaders mee te geven onder welke voorwaarden het samenwerkingsverband wordt aangegaan.

Bij *beheersen* staan voor de raad de planning- en controle-instrumenten ter beschikking, zoals de begroting. De raad kan prestatie- en effectindicatoren vaststellen.

Voor het *toezicht houden* staan jaarverslagen en tussentijdse rapportages ter beschikking.

Ook periodieke evaluatie door de raad van het samenwerkingsverband is een instrument die de raad kan gebruiken of het samenwerkingsverband al dan niet -gewijzigd- moet worden voortgezet. Daarbij is voor de raad duidelijk op welke wijze de samenwerking gewijzigd kan worden en de positie van Rheden daarbij (besluitvorming en stemverhouding).

Verantwoorden en transparante communicatie zijn een voorwaarde voor de raad om effectief te kunnen sturen, beheersen en toezicht houden. Bij het aangaan van een samenwerkingsverband kunnen afspraken worden gemaakt over; de informatie die de raad wenst te ontvangen, de wijze waarop, en wanneer deze beschikbaar zijn.

Bestuurlijke functiescheiding

Een specifiek aspect van de governance is die van de scheiding van bestuurlijke verantwoordelijkheden. Thans kennen samenwerkingsverbanden besturen waarvan de betrokken portefeuillehouder binnen het college tevens lid is.

In de bijlage 4 Bestuurlijke structuur is van de bestaande samenwerkingsverbanden op grond van de Wgr naast de bestuurlijke structuur ook de wijze van benoeming van de besturen opgenomen, zoals deze is opgenomen in de betreffende gemeenschappelijke regeling.

Een andere wijze van benoeming binnen een gemeenschappelijke regeling is daarmee niet mogelijk zonder wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dit vraagt een meerderheidsbesluit van de samenwerkingspartners.

Daarnaast bestaat het risico dat onvoldoende inhoudelijke kennis wordt ingebracht wanneer een ander collegelid dan de portefeuillehouder wordt afgevaardigd, omdat dit collegelid te ver van de materie af staat.

Tevens wordt voorkomen dat de betrokken portefeuillehouders ieder hun eigen ambtelijke ondersteuning zullen moeten organiseren.

Om te voorkomen dat een portefeuillehouder in een positie komt waarin hij te maken krijgt met tegengestelde belangen (belang van de GR versus het gemeentelijk belang), kan het college in voorkomende gevallen gemotiveerd besluiten dat de portefeuillehouder niet beschikbaar is voor een lidmaatschap van het DB of besluiten om een andere dan de betrokken portefeuillehouder af te vaardigen naar een bijeenkomst, een en ander voor zover aan de orde en toegelaten op grond van de betreffende regeling.

Gelet op hetgeen hierboven is aangegeven wordt ervoor gekozen om de huidige bestuurlijke structuur te handhaven en daarmee helderheid te verschaffen wie vanuit het college politiek verantwoordelijk is voor een bepaald samenwerkingsverband.

Procesafspraken

In de beleidsnotitie wordt aangegeven op welke wijze de raad betrokken wordt bij samenwerking. Het college kan de raad op vier wijzen betrekken:

- 1 de raad laten instemmen;
- 2 de raad om kaders vragen;
- 3 de raad consulteren (zienswijze);
- 4 de raad informeren.

De betrokkenheid van de raad verschilt per fase waarin de samenwerking verkeert. Op hoofdlijnen ziet de rol van de raad in de onderscheidende stadia er als volgt uit:

Betrekken van de raad	Fase van samenwerking					
	1 Initiatief	2 Oprichting	3 Invoering	4 Reguliere uitvoering	4a Verantwoording	5 Beëindiging
Instemmen		X			X	X
Kaders vragen	X					X
Consulteren	X			X	X	
Informeren	X	X	X	X	X	

Naast deze (formele) rol zal de betrokkenheid van de raad hoger zijn naarmate;

- Er meer financieel risico wordt gelopen.
- Er sprake is van meer politieke, bestuurlijke en maatschappelijke risico's.
- De inwoner meer gevolgen ondervindt van de samenwerking.

(In hoofdstuk 5 van de beleidsnotitie worden de verschillende rollen nader uiteengezet).

Periodieke evaluatie bestaande samenwerkingsverbanden

Het is gewenst dat eens per raadsperiode de raad met het college van gedachte wisselt over de deelname aan een samenwerkingsverband. Het kan hierbij gaan over o.a. prestaties, effecten, verwachtingen die vooraf gesteld zijn etc.

Voorgesteld wordt de navolgende regels voor periodieke evaluatie vast te stellen:

- 1 *Elke raadsperiode een evaluatie*
Evaluatie vindt plaats eenmaal in de vier jaar, halverwege de betreffende raadsperiode.
- 2 *De raad kiest de te onderzoeken samenwerkingsverbanden*
De raad bepaalt welke samenwerkingsverbanden al of niet in de evaluatie worden betrokken. Tevens bepaalt de raad wie het onderzoek uitvoert.
- 3 *Onderzoekperiode behelst 6 jaar*
De evaluatie heeft betrekking op de periode die begint bij aanvang van de vorige raadsperiode en omvat hiermee een periode van 6 jaar.
- 4 *De raad bepaald de onderwerpen*
In de beleidsnotitie op blz. 23 zijn indicatief een aantal onderwerpen aangegeven waarop de evaluatie zich kan gaan richten. De raad is vrij om zelf onderwerpen aan te dragen.
- 5 *De raad bespreekt de resultaten*
Afhankelijk van het soort regeling, besluit de raad, of geeft als zienswijze mee, of het samenwerkingsverband al of niet gewijzigd moeten worden voortgezet.

Bij zelfstandige samenwerkingsverbanden wordt de raad actief geïnformeerd via de documenten van de P&C cyclus. In de paragraaf verbonden partijen wordt in begroting en jaarverslag relevante, en wettelijke verplichte informatie opgenomen.

Gedurende de begrotingsbehandeling en behandeling van de jaarstukken is meestal onvoldoende gelegenheid om uitgebreid van gedachte te wisselen tussen raad en college over het functioneren van bestaande samenwerkingsverbanden.

Voorgesteld wordt jaarlijks, in de raadsvergadering van januari uitgebreider te spreken over de bestaande samenwerkingsverbanden. De raad kan hierbij aangeven welke samenwerkingsverbanden zij wensen te bespreken en met welk doel zij dit wensen. Bijvoorbeeld meer inzicht in prestaties en maatschappelijke effecten.

6 Wat gaat het kosten?

De gewijzigde werkwijze heeft naar verwachting tot gevolg dat er meer formatie nodig is om een goede coördinatie te vervullen en ter voorbereiding van de periodieke evaluatie van de samenwerkingsverbanden. In de Voorjaarsnota 2017 zullen de formatieve gevolgen worden meegenomen.

7 Wat zijn de risico's?

Niet van toepassing.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De conceptnotitie is besproken in de raads werkgroep samenwerkingsverbanden. De bevindingen zijn verwerkt in de definitieve conceptnotitie.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Niet van toepassing.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Niet van toepassing.

De Steeg, 18 april 2017

Burgemeester en wethouders van Rheden,

P.M. van Wingerden-Boers,
burgemeester.

J.W. Kettelerij,
secretaris.